

A.C.C.E.S.S project

Active Cross-sectoral Cooperation for Educational and Social Success (2018-1-IT02-KA201-048481)

Development of theoretical and typological model regarding the target groups at risk, based on the situational and personal variables school-related (IO1) QUALITATIVE RESEARCH ADDRESSED TO STUDENTS AND ESL

KOKYBINIO TYRIMO -1 ATASKAITA

Kokybiniu tyrimu, kuris buvo atliktas pasitelkiant interviu metodą, buvo siekta gilesnio supratimo apie mokinių nuostatas mokyklos lankymo ir/ar nelankymo atžvilgiu, taip pat apie jų turimą mokyklos įvaizdį apskritai.

Tyrėjai siekė rasti atsakymą į du pagrindinius klausimus: *Kodėl mokiniai "iškrenta" iš mokyklos* (interviu su mokyklos nebaigusiais) ir *Kodėl mokiniai nelanko ar vengia lankyti mokyklą?* (interviu su nereguliariai mokyklų lankančiais)

Duomenų analizė atskleidė, kad **teigiamos į mokyklą nuostatos yra nulemtos šių veiksnių: Šeimos** (šeimos narių palaikymas, autoritetas, teigiami pavyzdžiai); **Mokyklos** (rūpestingi mokytojai, palaikantys bendramoksliai, įtraukiančios užduotys); **Mokinio asmens** (vidinė motyvacija, savi reguliacija ir savi koncentracija); **Išorinės aplinkos** (draugai, kitų pavyzdžiai, modeliujamo gyvenimo perspektyvos).

Neigiamos nuostatos yra nulemtos šių veiksnių: Mokinio asmens (emocijų valdymas, žema savivertė, mokymosi prasmės nematymas, valios stoka, mokymosi sunkumai); **Mokyklos** (mokytojų elgsena, bendramokslių elgsena, mokytojų paramos trūkumas, klasės valdymo problemos, neįdomios pamokos); **Šeimos** (palaikymo stoka; poreikis paremti šeimą); **Išorinės aplinkos** (patrauklūs lengvo gyvenimo pavyzdžiai, smagiai leidžiamas laikas su draugais)

Socialiniai santykių aspektai yra lemiantys mokinių norą lankyti ar nelankyti mokyklą, joje pasilikti ar ją palikti. Mokytojų parama atsispindi teikiant individualią mokymosi pagalbą, rodant supratimą ir pagarbą mokinio asmeniui. Bendramokslių parama atsiskleidžia per bendrų užduočių atlikimą, leidžiamą drauge laisvalaikį. Šeimos parama taip pat yra svarbi. Labai nedaug rasta duomenų apie tai, kad šeima nepalauktų besimokančiųjų. Geras, padrąsinantis žodis, domėjimasis mokyklos gyvenimu, vyresniųjų brolių ar sesių teigiami pavyzdžiai yra svarbūs mokymosi motyvai

Mokymosi proceso organizavimas taip pat yra svarbus. Mokytojų gebėjimas ar negebėjimas sudominti naudojant realius gyvenimiškus pavyzdžius, duodant praktinio darbo užduotis, pasinaudojant mokinių hobiais ir poreikiais yra lemtingas mokinių nuostatų į mokyklą formavimuisi. Mokiniais kliūna akademinis mokymosi būdas, trumpos pertraukos, perkrautas tvarkaraštis, ilgas buvimas uždaroje mokyklos patalpoje, triukšmas klasėje.

Mokiniai taip pat yra ganėtinai savikritiški savo asmens atžvilgiu . **Asmeninės savybės** – užsispyrimas ar tinginystė; drąsa ar kuklumas; atkaklumas ar abuojumas yra laikomos svarbiomis mokymosi sėkmei ir apskritai įsitraukimui į mokyklos gyvenimą.

Išorinės aplinkos veiksniai – “žvaigždžių” ar artimojoje aplinkoje gyvenančiųjų pavyzdžiai kartai sudaro lengvo gyvenimo be mokymosi iliuziją. Tačiau yra ir pavyzdžių, kurie rodo, kad pasiekti daugiau galima tik atkakliai mokantis. Tiesa, mokiniai pastebi mokyklos gyvenimo ir tikro gyvenimo konfrontaciją. Jie pageidautų tokių pamokų, kurios padėtų susigaudyti realiame gyvenime.

Tyrimu taip pat gauti atsakymai į klausimą, **kodėl verta lankyti mokyklą**. Mokyklą verta lankyti dėl gerų santykių su draugiais ir mokytojais, dėl gaunamų žinių, dėl komfortiškos mokyklinės aplinkos. Taip pat dėl galimybės geriau pažinti patį save, atsiskleisti ir ruoštis ateičiai.

Mokinių **geresnės mokyklos įvaizdis** siejamas vėlgi su geresniais tarpusavio santykiais, su asmeninio elgesio ir požiūrio į mokymąsi kaita; fizinės mokyklos aplinkos gerinimu ir lankstesniu, laisvesniu ugdymo turinio organizavimu.

Duomenų analizė padėjo atsakyti į klausimą, kodėl mokiniai vengia lankyti mokyklą. Tačiau neturime aiškaus atsakymo, kodėl mokiniai “iškrenta” iš mokyklos. Iš aštuonių interviu galėjome susidaryti tik apytikrą vaizdą ir gauti ne tikslūs atsakymus, bet užuominas – reikėjo/norėjau dirbti, reikėjo paremti šeimą, norėjau užsiimti gyvenimiškais dalykais. Mokytojų ar šeimos paramos trūkumas taip pat yra suvaidinęs tam tikrą vaidmenį kai kurių respondentų gyvenime.

Interviu dalyvavo 53 mokiniai iš Lietuvos, Italijos, Portugalijos ir Rumunijos mokyklų. Iš jų – 8 sulaukę pilnametystės ir nebaigę mokyklos.